

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 33
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO TUPAKKA- JA NIKOTIINIPOLITIIKAN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausuntomme tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä. Otamme lausunnollamme kantaa mietinnön toimenpide-ehdotuksiin numerot 1–3, 5, 14, 29–31, 34 ja 35.

Tupakka- ja nikotiinituotteiden kirjo on kehittynyt huomattavasti vuosien varrella. Kaikki tupakkatuotteet eivät ole terveysriskeiltään samanlaisia. Tieteellisiin tutkimustuloksiin nojaava tuotekehitys pystyy tarjoamaan savuttomia vaihtoehtoja, joiden avulla tupakoijille aiheutuvia haittoja voidaan mahdollisesti vähentää verrattuna savukkeiden polttamisen jatkamiseen. Savukkeet ovat kaikkein haitallisimpia, sillä niissä tupakka palaa muodostaen savua. Asiantuntijat ovat yksimielisiä siitä, että vaikka nikotiini aiheuttaa riippuvuutta, se ei ole tupakasta aiheutuvien sairauksien ensisijainen syy¹.

Maailman terveysjärjestö WHO on äskettäin todennut vuoden 2018 julkaisussaan ”Tobacco product regulation: basic handbook”, että eri tupakkatuotteilla on toisistaan poikkeava riskiprofiili²:

”Tupakkatuotteissa voi olla merkittäviä eroja houkuttelevuuden, riippuvuuden aiheuttamisen sekä toksisuuden kannalta. Nämä erot voivat johtaa eri tuotteiden toisiaan suurempaan tai pienempään riskiprofiiliin, ja tällä voi olla vaikutusta ihmisten terveydelle. Esimerkiksi tupakkatuotteet, joissa on vähemmän haitta-aineita, voivat johtaa käyttäjien pienempään sairastumisasteeseen ja vähempiin kuolemantapauksiin [...]”

¹ Ks. esimerkiksi:

Royal College of Physicians, Nicotine without smoke: Tobacco harm reduction (28. huhtikuuta 2016), <https://www.rcplondon.ac.uk/projects/outputs/nicotine-without-smoke-tobacco-harm-reduction-0> ;

National Institute for Health and Care Excellence (“NICE”), Tobacco: harm-reduction approaches to smoking, NICE public health guidance no. 45 (kesäkuu 2013), <https://www.nice.org.uk/guidance/ph45> ;

Scott Gottlieb, Commissioner of the US Food and Drug Administration, haastattelu CNBC:llä, 24. elokuuta 2017: *“It’s not the nicotine that kills you, it’s all the other carcinogens in lighting tobacco on fire”*, <https://www.cnbc.com/2017/08/24/fda-tobacco-product-innovations-can-provide-satisfying-levels-of-nicotine.html> .

² http://www.who.int/tobacco/publications/prod_regulation/basic-handbook/en/

Kasvava joukko kansanterveysasiantuntijoita ja tiedemiehiä tunnustaa savuttomien tuotteiden, kuten sähkötupakan ja kuumennettavien tupakkatuotteiden, valtavan mahdollisuuden savukkeiden vaihtoehtoina. Esimerkiksi professori Abrams kollegoineen toteaa, että *”viimeaikoina on kehitetty monipuolinen valikoima vaihtoehtoisia nikotiinituotteita (ANDS), joissa tupakka ei pala ja jotka ovat merkittävästi vähemmän haitallisia kuin savukkeet.”*³ Näillä vaihtoehdoilla *”on mahdollisuus pysäyttää savukkeiden 120-vuotinen valtakausi” ja ”vaihtoehdot voivat kilpailla poltettavien savukkeiden kanssa tai jopa korvata ne pelastaen enemmän henkiä nopeammin kuin aiemmin on ollut mahdollista.”*⁴

Ylläoleva on vain otos asiantuntijajäsenistä, jotka peräänkuuluttavat maalaisjärkeä tupakan valvontaan. Vastaavia näkemyksiä on paljon tiedemiesten, lääketieteellisen yhteisön edustajien ja kansanterveysammattilaisten joukossa⁵. Mielestämme on valitettavaa, että tupakkapolitiikan kehittämisehdotuksia tehneen työryhmän jäsenet eivät ole ottaneet näitä asiantuntijajäseniä huomioon.

Samaan aikaan, kun lainsäätäjät ympäri maailmaa ovat enenevässä määrin sisällyttämässä savuttomia tuotteita tupakkapoliittisiin strategioihinsa⁶, raportin kirjoittajat tuntuvat seuraavan toisenlaista polkua. He pyrkivät soveltamaan savuttomien tuotteiden myynnille, markkinoinnille, verokohtelulle ja muulle sääntelylle samoja jyrkkiä rajoituksia kuin poltettaville tuotteille.

Keskeinen periaate kuluttajatuotteiden sääntelyssä on, että valmistajia pitäisi kannustaa tarjoamaan kuluttajille vähemmän haitallisia tuotteita aina, kun se on mahdollista. Hallitukset ja terveystoimijat ovat toistuvasti kehottaneet tupakkayhtiöitä puuttumaan tupakoinnin terveysriskeihin ja myös

³ Abrams, D. et al., *Harm Minimization and Tobacco Control: Reframing Societal Views of Nicotine Use to Rapidly Save Lives*, 39 Ann. Rev. Pub. Health 193 (2018), <https://www.annualreviews.org/doi/full/10.1146/annurev-publhealth-040617-013849>

⁴ Id.

⁵ Ks. esimerkiksi Miller, T. et al., kirje FDA Commissioner Scott Gottliebille, kesäkuu 2017: https://www.iowaattorneygeneral.gov/media/cms/Gottlieb_letter_497127D63D65F.pdf; Committees on Toxicity, Carcinogenicity and Mutagenicity of Chemicals in Food, Consumer Products and the Environment, Statement on the toxicological evaluation of novel heat-not-burn tobacco products (joulukuu 2017): https://cot.food.gov.uk/sites/default/files/heat_not_burn_tobacco_statement.pdf; Clive Bates ja David Sweanor, Rational tobacco and nicotine policy in Brazil: response to ANVISA Public Consultation No. 314, huhtikuu 2017: <https://www.clivebates.com/documents/BrazilResponseApril17.pdf>; Public Health England, E-cigarettes and heated tobacco products: evidence review: <https://www.gov.uk/government/publications/e-cigarettes-and-heated-tobacco-products-evidence-review>; Norjan Folkehelseinstituttet, Vurdering av skadereduksjon som strategisk element i tobakkarbeidet, saatavissa pyynnöstä: <https://einnsyn.no/saksmappe?id=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FSaksmappe--983887406--2354--2016&jid=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FJournalpost--983887406--2016--2354--6--2018>;

⁶ Ks. esimerkiksi, US Food and Drug Administration, HEALTHY INNOVATION, SAFER FAMILIES: FDA'S 2018 STRATEGIC POLICY ROADMAP, tammikuu 2018: <https://www.fda.gov/AboutFDA/ReportsManualsForms/Reports/ucm591993.htm>; UK Department of Health, Towards a smoke-free generation: Tobacco control plan for England, July 2017, available at <https://www.gov.uk/government/publications/towards-a-smoke-free-generation-tobacco-control-plan-for-england>; New Zealand Ministry of Health, Ministry of Health position statement – Vaping products, October 2017, available at <https://www.health.govt.nz/our-work/preventative-health-wellness/tobacco-control/vaping-smokeless-including-heated-tobacco>.

Philip Morris Finland Oy

Lautatarhankatu 6
FI - 00580 Helsinki
Telephone: +358 207 600 600
Telefax: +358 207 600 602
Business ID 18843436
www.pmi.com

suunnittelemaan ja tuomaan markkinoille savukkeita turvallisempia tuotteita. *”Jopa silloin, kun kyseessä on erikoistapaus tupakka, josta tiedetään, että se aiheuttaa suurta haittaa käyttäjälleen, tupakoijan pitäisi edellyttää valmistajan vähentävän tuotteen haittoja, mikäli se on mahdollista.”*⁷ Kehittämällä savuttomia tuotteita tupakkayhtiöt ovat vastanneet toivomukseen. Silti tämä ei heijastu tuotteiden sääntelyyn.

Sääntelyllä ja veropolitiikalla on merkittävä rooli siinä, että tämänkaltainen innovaatioiden ja tieteen kehityksen avulla luotu mahdollisuus toteutuu, ja vähemmän haitalliset vaihtoehdot ovat tupakojien saatavilla.

*”Vähempiriskisten tuotteiden ylisääntelyllä voi olla se tahaton seuraus, että sääntely suojelee savukkeita kilpailulta niitä vähemmän haitallisten tuotteiden kanssa ja aiheuttaa sen myötä haittoja.”*⁸

Koska eri tupakka- ja nikotiinituotteiden riskiprofiilit ovat erilaisia, tulisi niitä säännellä tuotteen suhteellisen riskin mukaan.

*”Lainsäätäjien pitäisi ottaa harkintaan nikotiinituotteiden erilainen verokohtelu, jonka avulla voitaisiin maksimoida tupakojien kannustimet siirtyä kaikkein haitallisimmista tuotteista vähemmän haitallisiin.”*⁹

Tiedostamme, että vähemmän haitalliset vaihtoehdot tupakan polttamiselle eivät ole riskittömiä. Paras vaihtoehto terveyden kannalta on, ettei koskaan aloita tupakan polttamista tai lopettaa sen kokonaan. Kuitenkin merkittävä määrä ihmisiä jatkaa tupakointia tulevaisuudessakin.¹⁰ Vaihtaminen kokonaan savuttomiin tuotteisiin on näille henkilöille parempi valinta kuin savukkeet.

Tästä syystä tupakkapolitiikan tulee olla suhteutettua ja realistista. Lähtökohdalle, jossa kaikki tupakkatuotteet niputetaan kategorisesti yhteen, ei ole tarvetta tai syytä. Tällöin jätetään täysin huomiotta se, että tuotteiden riskiprofiileissa on eroja ja jotkut tuotteet ovat vähemmän haitallisia kuin savukkeet. Tuoteinnovaatioiden hyödyt jäävät toteutumatta, jos kuluttajat eivät ole tietoisia tuotteiden olemassaolosta tai niiden ominaisuuksista. Eri puolilla maailmaa noudatettavien

⁷ Ks. esimerkiksi ASH UK, The safer cigarette, 3. maaliskuuta 1999: www.ash.org.uk/media-and-news/press-releases-media-and-news/the-safer-cigarette-what-the-tobacco-industry-could-do-and-why-it-hasent-done-it/

⁸ Abrams, et al., lausunto Dr. Margaret Chanille, WHO Director General, 26. toukokuuta 2014: <https://nicotinepolicy.net/documents/letters/MargaretChan.pdf>.

⁹ Frank J. Chaloupka, Ph.D., David Sweanor, J.D. ja Kenneth E. Warner, Ph.D., Differential Taxes for Differential Risks — Toward Reduced Harm from Nicotine-Yielding Products, *n engl j med* 373;7

¹⁰ Bilano, V., Gilmour S., Moffiet T., D’Espaignet ET., Stevens GA., Commar A., Tuyl F., Hudson I., Shibuya K., (2015), Global trends and projections for tobacco use, 1990–2025: an analysis of smoking indicators from the WHO Comprehensive Information Systems for Tobacco Control. *The Lancet*, Volume 385, No. 9972, s. 966–976: [http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(15\)60264-1.pdf](http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(15)60264-1.pdf)

Philip Morris Finland Oy

Lautatarhankatu 6
FI - 00580 Helsinki
Telephone: +358 207 600 600
Telefax: +358 207 600 602
Business ID 18843436
www.pmi.com

peruseriaatteiden ja YK:n lausuman mukaan lainsäädännön pitäisi mahdollistaa, että *”kuluttajat saavat riittävästi tietoa yksilöllisten tarpeittensa ja toiveittensa mukaisten valintojensa pohjaksi.”*¹¹

Vähemmän haitallisten tuotteiden ja savukkeiden tasapäistäminen lainsäädännössä ja verotuksessa antaa tupakoijille virheellisen viestin, että savuttomat tuotteet ovat yhtä haitallisia kuin savukkeet. Tosiasia kuitenkin on, että *”nikotiinituotteilla on keskenään erilaisia riskiprofileja, ja kaikkein haitallisimpia ovat poltettavat tuotteet”*.¹² Sääntely, joka ei lähtökohtaisesti erottele savukkeita savuttomista tuotteista, johtaa siihen, että tupakoijia ei kannusteta vaihtamaan savukkeita parempiin vaihtoehtoihin vaan tuetaan tahattomasti tupakanpolton jatkamista. Tällainen lähestymistapa ei myöskään luo valmistajille kannustimia sijoittaa vähemmän haitallisten tuotteiden tuotekehitykseen tai kaupallistamiseen perinteisten savukkeiden myymisen sijaan. Tämä ei ole tupakkasääntelyn tavoitteiden mukaiseta.

Emme kyseenalaista tupakka- ja nikotiinituotteiden sääntelyä. Kaikki tuotteet eivät kuitenkaan ole samanlaisia, eikä niitä siksi tulisi säännellä samalla tavalla. Savukkeita, jotka ovat kaikkein haitallisimpia, tulisi säännellä tiukimmin, jotta niiden käyttö vähenisi. Vähemmän haitallisia savuttomia tuotteita pitäisi taas säännellä tavalla, jolla varmistetaan, että tupakoijat pääsevät tuotteisiin käsiksi ja saavat niistä tietoa.

Kansanterveydelle olisi suurta hyötyä, jos tupakoijilla olisi mahdollisuus tehdä tietoinen päätös siirtyä savuttomiin tuotteisiin, jotka tieteellisen tutkimuksen nojalla ovat savukkeita vähemmän haitallisia.

Toivomme siksi, että kun Suomessa mietitään tulevaisuuden tupakkasääntelyä, valittaisiin edistyksellinen, tutkittuun tietoon perustuva lähestymistapa, joka erottelee kaikkein haitallisimmat tupakankulutustavat savuttomista vaihtoehdoista. Suomalaiset tupakoijat ansaitsevat järkevää sääntelyä.

Mikael von Rabenau
Manager External Affairs

¹¹ United Nations Conference on Trade and Development, Guidelines for Consumer Protection (2016): https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditccplmisc2016d1_en.pdf

¹² http://www.who.int/tobacco/publications/prod_regulation/basic-handbook/en/